การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ Cybersecurity Awareness

โดย นางสาวปนัสยา พวงสมบัติ
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ถึงภัยคุกคามไซเบอร์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามประเภทต่างๆ และแนวทางป้องกันแก้ไข
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวันได้

เนื้อหา

Cybersecurity คืออะไร

Cybersecurity หรือความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ คือ การนำเครื่องมือทางด้านเทคโนโลยี กระบวนการ และวิธีปฏิบัติที่ออกแบบเพื่อป้องกันและรับมือการโจมตีเข้ามายังอุปกรณ์เครือข่าย โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศ หรือโปรแกรมที่อาจจะเกิดความเสียหาย จากการเข้าถึงของผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต

กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงความปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐
๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
๔. มาตรฐานด้านความปลอดภัย ISO ๒๗๐๐๑ (ระบบบริหารจัดการความปลอดภัยของข้อมูล)

ความรู้พื้นฐานของ Cybersecurity

พื้นฐานของหลักการปฏิบัติเพื่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ หรือ CIA Triad ประกอบด้วย

C = Confidentiality หรือการรักษาความลับของข้อมูล คือการที่ระบุสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลกับผู้ที่สามารถเข้าถึงได้ในแต่ละชุดข้อมูลตามลำดับชั้นของความลับที่กำหนดไว้

I = Integrity หรือการรักษาความถูกต้องของข้อมูล คือการระบุสิทธิของการแก้ไขข้อมูล และการรักษาความถูกต้องของข้อมูลให้มีความถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ

A = Availability หรือความพร้อมใช้งานของข้อมูล คือการที่ข้อมูลพร้อมให้เข้าถึงใช้งานได้ตลอดเวลา มีความต่อเนื่องในการให้บริการข้อมูล

รูปแบบภัยคุกคามของ Cybersecurity มีทั้งหมด ๑๑ รูปแบบ

๑. Malware หรือซอฟต์แวร์ หรือ Code ประเภทหนึ่งเมื่อถูกติดตั้ง หรือเปิดระบบคอมพิวเตอร์จะทำให้มัลแวร์เข้าถึงทรัพยากรของระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อคอมพิวเตอร์ มัลแวร์นั้นจะครอบคลุมอยู่ด้วยกันทั้งหมด ๓ ประเภท

๑) ไวรัส (Virus)
๒) เวิร์ม (Worms)
๓) โทรจิน (Trojans)

๒. Web-Based attacks คือ การโจมตีผ่านทางเว็บไซต์โดยการแฮ็ก หรือทำให้เว็บไซต์มีช่องโหว่ เมื่อกดเข้าไปแล้วจะทำให้คอมพิวเตอร์ติดมัลแวร์ เว็บไซต์ส่วนใหญ่ที่จะโดนแฮ็คหรือแก้โค้ดเป็นเว็บไซต์ประเภท CMS หรือ Content Management System

๓. Phishing คือ การโจมตีผ่านช่องทาง email, SMS, website และ social หลอกล่อ โดยทำให้หลงเชื่อและให้ข้อมูลส่วนบุคคลเช่น username หรือ password

๔. Web application attacks คือ การโจมตีโดยอาศัยช่องโหว่ต่าง ๆ เช่น Code ของเว็บไซต์ เซิร์ฟเวอร์ หรือ Database Server

๕. Spam คือ การโจมตีผ่านการส่งข้อมูลข้อความโฆษณาต่าง ๆ ไปทาง email, SMS, website และ social เป็นจำนวนมากเพื่อสร้างความรำคาญหรือก่อกวนแก่ผู้ที่ได้รับ

๖. DDos คือ การโจมตีระบบเว็บไซต์ ระบบการให้บริการ และระบบเครือข่าย เพื่อทำให้ระบบล่ม ใช้งานไม่ได้

๗. Data breach คือ การโจมตีเพื่อขโมยข้อมูลของเว็บไซต์ แอพพลิเคชั่น และระบบบริการต่าง ๆ โดยเจ้าของข้อมูลไม่ทราบหรือไม่รู้ตัว เพื่อนำไปขายหรือเรียกค่าไถ่ ทำให้เกิดผลกระทบต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กร

๘. Insider threat คือ ภัยที่เกิดจากบุคลากรภายในองค์กร อาจจะเกิดโดยที่ตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจ โดยผ่านทางเว็บไซต์ที่ใช้งานโดยปกติของบุคลากร สาเหตุที่เกิดส่วนใหญ่เนื่องจากระบบภายในองค์กรอาจมีการป้องกันระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่ำ

๙. Botnets หรือ Robot network คือ โปรแกรมที่ถูกเขียนขึ้นโดยอาจแอบแฝงมาพร้อมกับโปรแกรมในคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ โปรแกรมไม่ได้ทำงานตลอดเวลาแต่จะทำงานก็ต่อเมื่อถูกเรียกใช้จากผู้ที่เขียนโปรแกรม

๑๐. Ransomware คือ มันแวร์ที่ถูกติดตั้งลงในเครื่องแล้วจะทำการล็อกไฟล์ โดยจะเข้ารหัสไฟล์ข้อมูลทั้งหมดในเครื่องคอมพิวเตอร์ จุดประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อทำการเรียกค่าไถ่รหัสผ่าน

๑๑. Crytojacking คือ การแฮ็กเกอร์ เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์แอบติดตั้งโปรแกรม เพื่อขุดเหรียญโดยอาศัย CPU หรือGPU เพื่อสร้างรายได้กลับไปยังแฮกเกอร์

ความตระหนักรู้ด้าน Cybersecurity ในชีวิตประจำวัน แบ่งเป็นสองวัน คือวันทำงานและวันพักผ่อน

วันทำงานประกอบไปด้วย

๑. คอมพิวเตอร์

สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ ควรมีการแยก user การใช้งานของแต่ละคน และควรล็อกเอาท์เมื่อไม่ได้อยู่หน้าเครื่องคอม ติดตั้งแอนติมัลแวร์และมีการอัพเดทแพท และเวอร์ชั่นอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรจดพาสเวิร์ดและติดพาสเวิร์ดไว้ที่หน้าจอไม่ควรบอกพาสเวิร์ดผู้อื่นมีการใช้พาสเวิร์ดที่ดี

พาสเวิร์ดที่ดี คือ ต้องมีความซับซ้อน เช่น มีตัวอักษรเล็ก-ใหญ่ ตัวเลข หรืออักขระพิเศษ มีความยาวอย่างน้อย ๘ ตัวอักษร ไม่ควรใช้พาสเวิร์ดที่สามารถคาดเดาได้ง่าย เช่น วันเกิดหรือเบอร์โทรศัพท์ ควรเปลี่ยนพาสเวิร์ดอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรใช้พาสเวิร์ดซ้ำกันในแต่ละระบบ

๒. อีเมล

สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ ไม่เปิดอีเมล เปิดไฟล์หรือคลิกลิงค์ ที่น่าสงสัยหรือผู้ส่งที่ไม่ชัดเจน เรื่องที่มีความสำคัญก่อนทำธุรกรรมต่าง ๆ ควรมีการเช็คผ่านช่องทางอื่น ๆ เพิ่มเติม

๓. Website

สิ่งที่ควรปฏิบัติปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ ไม่เข้าเว็บไซต์ที่ได้รับจากช่องทางที่ไม่ชัดเจน ไม่ควรบันทึกรหัสผ่านต่าง ๆ บนเว็บไซต์ สำหรับทำธุรกรรมที่สำคัญจะต้องมีการกรอกข้อมูลที่สำคัญต้องมี SSL และใช้งานผ่าน HTTPS เท่านั้น ใช้เบราว์เซอร์ที่ผู้ใช้งานทั่วไปนิยมใช้งาน เช่น Google Chrome เป็นต้น ควรมีการอัพเดทเวอร์ชั่นของเบราเซอร์ ถ้าเกิดว่าไม่ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวควรใช้เบราเซอร์ในโหมด Save web browser ควรติดตั้งแอนตี้มัลแวร์ และอัพเดทอย่างสม่ำเสมอ

๔. Messaging

สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ ไม่ควรบันทึก password ไว้ที่โปรแกรม กรณีไม่ใช่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวไม่ควรบันทึกไฟล์ต่างๆไว้บนเครื่อง มีความตระหนักก่อนเปิดลิงค์หรือไฟล์ต่าง ๆ ที่ได้รับมา ไม่ควรแชร์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยไม่ทราบที่มาของข้อมูล และมีการอัพเดทเวอร์ชั่นของโปรแกรมสม่ำเสมอ

๕. conference

สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ การใช้สถานที่ให้เหมาะกับการ conference การประชุมควรมีแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม และแชร์เอกสารต่าง ๆ อย่างระมัดระวัง ใช้โปรแกรมที่ผู้ใช้งานทั่วไปนิยมใช้งาน มีการอัพเดทเวอร์ชั่นของโปรแกรม conference อย่างสม่ำเสมอ และควรให้มีการขออนุญาตผู้เข้าร่วมประชุมก่อนที่จะบันทึกภาพและเสียงในที่ประชุม

๖. Cloud Storage

สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ แยก user ในการใช้งานของแต่ละบุคคล และควรกำหนดผู้เข้าถึงไฟล์เท่าที่จำเป็นเท่านั้น ควรปิดการเข้าถึงหรือปิดการแชร์ไฟล์เมื่อไม่จำเป็น ควรติดตั้งแอนติมัลแวร์ มีการอัพเดทเวอร์ชั่นอย่างสม่ำเสมอ

<u>วันพักผ่อนประกอบไปด้วย</u>

๑. คอมพิวเตอร์ สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ควรมีการแยก User การใช้งานของแต่ละบุคคล ควรล็อกเอาท์เมื่อไม่อยู่หน้าจอ ติดตั้งแอนติมัลแวร์ และอัพเดทเวอร์ชั่นอยู่สม่ำเสมอ ไม่ควรจดพาสเวิร์ดหรือติดพาสเวิร์ดไว้ที่จอ มีการใช้พาสเวิร์ดที่ดีและไม่บอกพาสเวิร์ดแก่ผู้อื่น

๒. Free Wi-Fi สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือไม่ควรใช้งาน Wi-Fi ที่เปิดให้บริการแบบไม่มีรหัสผ่าน หลีกเลี่ยงการใช้งาน Wi-Fi ที่ไม่รู้จักที่ใช้บริการ

๓. Mobile สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ ให้เปิดใช้งาน Pin /Password, Face scan, หรือ Fingerprint เข้าใช้งานอุปกรณ์ ไม่ติดตั้งแอพพลิเคชั่นที่น่าสงสัยไม่รู้แหล่งที่มา มีการอัพเดทเวอร์ชั่นของโปรแกรมอยู่แบบเสมอ

๔. Internet Connection สิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย คือ เปลี่ยน default password ของ Router ที่มาจากโรงงานเปลี่ยน SSID และรหัสผ่านของ Wi-Fi ที่กำหนดมาจากผู้ให้บริการและกำหนดผู้ที่สามารถเข้าใช้งานอินเตอร์เน็ตเท่าที่จำเป็น

๕. IOT Devices คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้งานกับระบบต่าง ๆ หรือแอพพลิเคชั่นต่าง ๆ เช่น หลอดไฟ พัดลม หรือเครื่องกรองอากาศ จะต้องมีความปลอดภัยทางด้านเครือข่ายเปรียบได้กับเป็นคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กที่ใช้ควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

สามารถนำความรู้ความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลและลำดับการใช้ข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ข้อมูลถูกเก็บเป็นสัดส่วนและสามารถเข้าถึงได้ตามความสำคัญของข้อมูลนั้น ๆ เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลของไวรัส หรือมัลแวร์ที่อาจจะเข้าแอบแฝงมากับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ต่อตนเอง

๑. ได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ และข้อควรระวังเบื้องต้นในการใช้โปรแกรมต่างๆ

๒. ได้รับความรู้เกี่ยวกับมัลแวร์ และการป้องกันคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

- ต่อองค์กร สามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมัลแวร์ต่าง ๆ การป้องกัน และแก้ไขคอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพื่อให้ไม่ถูกโจมตีทางคอมพิวเตอร์

- ต่อสาธารณะ สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปเผยแพร่ หรืออธิบาย หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับภัยที่แอบแฝงมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ และวิธีการป้องกัน หรือข้อควรระวังที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตได้อย่างปลอดภัย

แหล่งที่มา

หลักสูตร : การสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ Cybersecurity Awareness

บรรยายโดย : คุณพลากร ลาภอลงกรณ์ ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้า ฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

สถาบัน/หน่วยงาน/ระบบ : สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

รูปแบบหลักสูตร : TDGA E-Learning

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : สิงหาคม ๒๕๖๗